

Julian Lewański

"Bibliografia śląska. Jej stan obecny i zadania na przyszłość", Michał Ambros, Katowice 1946, Biblioteka Zarania Śląskiego, nr 3, s. 30 :
[recenzja]

Pamiętnik Literacki : czasopismo kwartalne poświęcone historii i krytyce literatury polskiej 37, 323

1947

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ne ma układ rozumowany, jest mniej precyzyjne niżby się tego w wielu wypadkach pragnęło (nie podaje szczegółowego adresu bibliograficznego — co można było wprowadzić choćby dla tych książek, które Ogrodziński znalazł z autopsji); autor rozbudował je dodatkiem, obejmującym drobne uzupełnienie bibliografii *Stanu i potrzeb* oraz życiorysy ważniejszych pisarzy. Książkę zamyka indeks autorów.

Bez względu na to, co można by kwestionować (wyczerpanie materiału, problematyka wstępna, szczegóły wykonania) lub co będzie kwestionowane w miarę postępu prac innych uczonych — zarzuty nie będą godziły w książkę, bo ta wykonana została bardzo konsekwentnie w myśl powziętych założeń. Zarówno ogłoszone postulaty jak i prace Ogrodzińskiego wskazują, że przewidywał on następujące etapy: zgromadzenie i opisanie materiału bibliograficznego, wydanie najważniejszych tekstów, prace analityczne, syntetyczne spojrzenie. *Dzieje piśmiennictwa* są pierwszym krokiem długiej drogi, stwarzają pewną sytuację, którą zaczęto już w pewnych odcinkach realizować. Plan duży, ambitny, a jeśli ktoś kwestionowałby, czy istotnie zjawiska piśmiennictwa śląskiego takiej troski i tak dużego planu mogą być warte, to już problem inny — nie krytyki wartości naukowej przedsięwzięcia.

Historiografia literatury interesują naturalnie te ujęcia, które tyczą życia literackiego, literatury pięknej. Nie znajdzie przecież poza zestawieniem bibliograficznym niemal nic. Nie będzie użyteczny dla niego ani podział dziejów piśmiennictwa na okresy, bo nie jest warunkowany cechami zjawisk literackich, lecz losami myśli politycznej i narodowej, ani nie będzie mógł przyjąć wstępnych określeń literatury śląskiej jako regionalnej. Historiograf literatury otrzymał tylko wielkie i cenne narzędzie: nazwiska, tytuły, skąpa klasyfikacja treści książki, płaszczyznę tematyczną, na której zjawisko się znalazło.

Wokół książki Ogrodzińskiego można ustawić jeszcze kilka opracowań powojennych, które uzupełniają lub są zależne w jakiś sposób od charakteryzowanej postawy.

M i c h a ł A m b r o s: *Bibliografia śląska. Jej stan obecny i zadania na przyszłość*. Katowice 1946, s. 30. Biblioteka Zarania Śląskiego nr 3.

Rozbudowuje tu autor problematykę bibliograficzną ogólną, uzupełnia jednak tym spojrzeniem ogólnym obraz sytuacji — ważnej dla każdej dyscypliny naukowej — w przeglądzie, który jest skromnym zarysem bibliografii bibliografii śląskiej. Zwłaszcza jeśli chodzi o badania nad zależnościami kulturalnymi i literackimi polsko-czeskimi i polsko-niemieckimi na Śląsku, omówienie Ambrosa wskaże drogi do gromadzenia odpowiedniego materiału.